

Judecătoria Hîncești

mun: Hîncești str. Chișinăului

nr.7

MD 3401

Tel/fax 269-2-29-76

E-mail. Jhn@justie.md



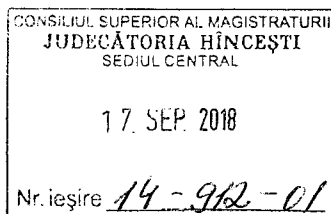
Суд Хынчешть

Г. Хынчешть Улица

Кишиневская № 7 MD 3401

Тел / факс 269-2-29-76

E-mail. Jhn@justie.md



**Curtea Constituțională a Republicii Moldova**

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Judecătoria Hîncești vă expediază pentru examinare conform competenței, sesizarea formulată de Șveț Andrei (reprezentantul prin procură a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale), privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.24 alin.(1) și alin.(2) Cod de executare (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017.

**Anexe:**

- 1) Cererea și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate parvenită prin intermediul secției evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Hîncești la 30.07.2018 – în original (23 file);
- 2) Cererea și sesizarea concretizată privind excepția de neconstituționalitate parvenită prin intermediul secției evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Hîncești la 08.09.2018 – în original (30 file);
- 3) Copia încheierii Judecătoriei Hîncești din 10.09.2018 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale certificată pentru conformitate cu originalul (5 file);
- 4) copia cererii de chemare în judecată, actele anexate și extras din procesul verbal al ședinței de judecată cusute și numerotate pe 45 file, certificate pentru conformitate cu originalul (45 file).

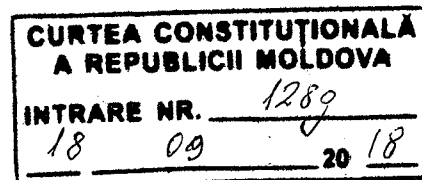
Încheiere cu actele depuse, conține un număr de 104 file (inclusiv prezenta scrisoare de remitere). În caz de necesitate, la solicitare în adresa dvs vor fi remise și alte materiale din cadrul cauzei civile (dosar nr.25a-92/17).

Cu înalte considerațiuni,

Judecătorul Judecătoriei  
Hîncești

Macar Mihail

Ex. asistent judiciar Stratu Inga  
Tel.2-29-76



## Î N C H E I E R E

10 septembrie 2018

mun. Hîncești

Judecătoria Hîncești sediul central, Republica Moldova

Instanța de judecată compusă din:

Președintele ședinței, Judecător

Grefier

Macar Mihail

Ganganu Vasile

examinând în ședință de judecată publică cererile reprezentantului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Șveț Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza civilă după cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova împotriva S.R.L „Horus”, executorul judecătoresc Pavel Botnaru, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Hîncești privind contestarea actelor executorului judecătoresc (încheierea executorului judecătoresc nr. 002a-456r/2015 din 03 august 2015)

### C O N S T A T Ă :

În fapt, la 22 august 2015 Ministerul Sănătății al Republicii Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Horus”, executorul judecătoresc Pavel Botnaru, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al R. Moldova, Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Procuratura Hîncești privind contestarea încheierii executorului judecătoresc nr. 002a-456r/2015 din 03 august 2015 prin ce a solicitat:

- anularea încheierii contestate, și
- anularea calculului dobânzilor de întârziere prevăzute în anexa nr.1 și anexa nr. 2 al încheierii contestate.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin hotărârea adjudecătorului străin Peter H.J. Chapman din 10.03.2013 s-a încasat de la Ministerul Sănătății al Republicii Moldova în beneficiul lui SA „Horus” sumele reținute din factura nr. 51-57 inclusiv, în mărime de 96 909,20 dolari S.U.A. și 106 838, 70 Euro; dobânzile la sumele indicate mai sus (96 909, 20 dolari S.U.A. și 106 838, 70 EURO) în sumă de 11 301 dolari SUA și 12360 EURO, calculate până la data de 03 octombrie 2011; dobânzile la sumele indicate mai sus (96 909, 20 dolari SUA și 106 838, 70 EURO) calculate la rata zilnică de 10,1 dolari S.U.A. și 1,64 EURO pentru perioada de la 04 octombrie 2011 și până la data achitării integrale; plata pentru lucrările suplimentare în sumă de 96 401 (nouăzeci și șase mii patru sute unu) dolari SUA, 15 cenți, ce constituie 75% din suma pretinsă de 128534, 87 dolari SUA; dobânzile aferente în mărime de 14773,50 dolari SUA, calculate din suma de 96401,15 dolari SUA până la data de 03 octombrie 2011; dobânzile aferente din suma de 96 401, 15 dolari SUA calculate la rata zilnică de 10,56 dolari SUA pentru perioada 04 octombrie 2011 până la data achitării integrale; costurile de adjudecare în sumă de 18 440 dolari SUA.

Prin încheierea Judecătoriei sect. Centru mun. Chișinău din 04 iulie 2013 a fost recunoscută și încuviințată executarea silită în Republica Moldova a hotărârii adjudecătorului străin Peter H.J. Chapman din 10.03.2013 emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a SA „Horus” către Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, încheiere menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2013.

La data de 02 iunie 2014 SA „Horus” a depus cerere la executorul judecătoresc Botnaru Pavel prin care a solicitat primirea spre executare a documentului executoriu nr. 2e—1417/13 emis de Judecătoria Centru privind recunoașterea și încuviințată executării silite în Republica Moldova a hotărârii adjudecătorului străin. În aceeași dată de 02.06.2014, executorul judecătoresc Botnaru Pavel a emis Încheierea nr. 002a-587/2014 privind intentarea procedurii de executare, prin care executorul judecătoresc a primit spre executare documentul executoriu nominalizat și a dispus intentarea procedurii de executare, remițând în adresa Ministerului

Sănătății încheierea în cauză cu borderoul de determinare a cheltuielilor în procedura de executare nr. 002a-578/2014 din 02.06.2014.

La data de 14 august 2014 executorul judecătoresc Botnaru Pavel a întocmit Ordinul incaso nr. 21 privind încasarea din contul Ministerului Sănătății prin intermediu Trezoreriei Teritoriale Chișinău a sumelor în cuantum de 4679868 (patru milioane șase sute șaptezeci și nouă mii opt sute șazeci și opt) lei, 37 bani. Ordinul incaso nr. 21 din 14.08.2014 executorul judecătoresc Botnaru Pavel l-a prezentat pe data de 19 august 2014 Trezoreriei Teritoriale Chișinău spre executare. În aceeași zi de 19 august 2014 suma bănească de 4679868 (patru milioane șase sute șaptezeci și nouă mii opt sute șazeci și opt) lei, 37 bani a fost încasată din contul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova.

Ulterior, la data de 20 august 2014 executorul judecătoresc Botnaru Pavel prin scrisoarea nr. 14020 a expediat Ministerului Sănătății spre informare încheierea nr. 002a-578/2014 din 20 august 2014 de încasare a cheltuielilor de executare.

Astfel la data de 01 septembrie 2014 Ministerul Sănătății al Republicii Moldova a înaintat la Judecătoria Hîncești cerere de chemare în judecată, împotriva S.A. „Horus” și executorului judecătoresc Botnaru Pavel, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin care au fost solicitate: restituirea din contul Societății pe Acțiuni „Horus” în beneficiul Ministerului Sănătății a sumei de 20251 lei, 21 bani, care au reprezintă diferența achitată ilegal și neîntemeiat de către Ministerul Sănătății către Societatea pe Acțiuni „Horus”, datorită calcului eronat al cursului EURO-leu moldovenesc și USD-leu moldovenesc; anularea încheierii nr. 002a-578/2014 din 20 august 2014 de încasare a cheltuielilor de executare emisă de executorul judecătoresc Botnaru Pavel în partea încasării din contul Ministerului Sănătății a taxelor pentru efectuarea actelor judecătorești sau a spezelor procedurii de executare; modificarea încheierii nr. 002a-578/2014 din 20 august 2014 de încasare a cheltuielilor de executare emisă de executorul judecătoresc Botnaru Pavel în partea încasării din contul Ministerului Sănătății a onorariului executorului judecătoresc.

Pe parcursul examinării respectivei pricini civile, în urma unor negocieri dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, S.A. „Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel s-a ajuns la încheierea unei tranzacții de împăcare între părți la data de 28 noiembrie 2014, semnată de toate cele trei părți litigante. Tranzacția respectivă a fost înaintată Judecătoriei Hîncești pentru confirmare. Astfel de 03 decembrie 2014, tranzacția de împăcare încheiată între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, S.A. „Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel a fost confirmată prin încheierea Judecătoriei Hîncești, devenind definitivă la data de 19 decembrie 2014 prin neapelare, iar la data de 11 decembrie 2014, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova a achitat suma restantă de 130537 lei, 31 bani direct în contul Societății pe Acțiuni „Horus”.

La data de 03 august 2015, executorul judecătoresc Botnaru Pavel a emis încheierea Nr. 002a-456r/2015 privind calcularea dobânzilor, prin care acest a calculat o dobândă de întârziere pentru neexecutarea în termen a hotărârii de judecată nr. 2e—1417/13 din 04.07.2013 emis de Judecătoria sect. Centru mun. Chișinău până la data de 14 august 2014 în sumă de 19595 dolari SUA, 85 cenți și 10830 Euro, 23 eurocenți. Executorul judecătoresc a dispus încasarea din contul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova a dobânzii de întârziere în cuantum de 19595 dolari SUA, 85 cenți și 10830 EURO, 23 eurocenți.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 02.02.2016 cererea de chemare în judecată a Ministerului Sănătății către S.A. „Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel a fost admisă, fiind dispusă anularea încheierii nr.002a-456r/2015 din 03.08.2015 și anexele 1 și 2 a încheierii respective.

Prin Decizia Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 24.05.2016, hotărârea Judecătoriei Hîncești din 02.02.2016 a fost casată fiind pronunțată o nouă hotărârea prin care cererea depusă de Ministerul Sănătății către S.A. „Horus”, executorul judecătoresc Botnaru Pavel, intervenient accesoriu Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și Procuratura Hîncești privind contestarea actelor executorului judecătoresc a fost respinsă.

Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 11.05.2017, a fost admisă cererea de revizuire a Ministerului Sănătății, fiind casată decizia Colegiului civil al Curții de

Apel Chişinău, iar prin decizia Colegiului civil al Curţii de Apel Chişinău din 11.05.2017 fiind casată hotărârea Judecătorei Hînceşti din 02.02.2016 în pricina civilă la cererea depusă de Ministerul Sănătăţii către S.A. „Horus”, executor judecătoresc Botnaru Pavel, intervenient accesoriu Ministerul Justiţiei, Ministerul Finanţelor şi Procuratura Hînceşti privind contestarea actelor executorului judecătoresc cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanţa de fond, în alt complet de judecată.

La data de 04.08.2017, cererea respectivă a fost repartizată în mod automat prin intermediul PIGD judecătorului Judecătorei Hînceşti Macar Mihail.

Prin încheierile Judecătorei Hînceşti din 20.11.2017, a fost înlocuit S.A. „Horus” reorganizat prin transformare, cu succesorul în drepturi şi obligaţii – S.R.L. „Horus” şi Ministerul Sănătăţii reorganizat prin absorbţie, cu succesorul în drepturi şi obligaţii – Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale.

La data de 30.07.2018, prin intermediul secţiei evidenţă şi documentare procesuală a Judecătorei Hînceşti, reprezentantul Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale al Republicii Moldova, Şveţ Andrei a înaintat o cerere de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate.

La cererea părţilor de a lua cunoştinţă de conţinutul cererii de sesizare a Curţii Constituţionale, cauza s-a amânat pentru termenul din data de 10.09.2018, când s-a acordat părţilor cuvântul pe această cerere.

Totodată, la 08.09.2018 prin intermediul secţiei evidenţă şi documentare procesuală a Judecătorei Hînceşti a fost concretizată cererea de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate prin înaintarea unei cereri suplimentare.

În motivarea cererii de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate, autorul sesizării a invocat faptul că acordarea executorului judecătoresc a prerogativei de a calcula şi dispunerea obligării încasării dobânzilor şi penalităţilor stabilite prin art.24 alin.(1) Cod de executare încalcă prevederile art.7,8,16,20 şi 46 din Constituţia RM şi a prevederile art.1 paragraf 1 din primul protocol adiţional la Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

Menţionează autorul sesizării în cuprinsul cererii de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate inclusiv faptul că conferirea unei formule executorii unei încheieri emise de executorul judecătoresc în favoarea creditorului său, prin prevederile art.24 alin.(2) Cod de executare încalcă normele constituţionale ale art.7,8,16,20 din Constituţie precum şi prevederile art.6 paragraf 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

Remarcă autorul sesizării inclusiv faptul că încheierea de calcul a dobânzilor rezultate din întârzierea executării în funcţie de rata inflaţiei şi în conformitate cu art.619 Cod civil emis cu formulă executorie aduce atingere gravă debitorului în apărarea dreptului său de proprietate cât şi afectivitatea adresării în instanţele judecătoreşti.

De asemenea se invocă în conţinutul cererii de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate, dreptul la un proces echitabil, autorul excepţiei alegând să se prevaleze de jurisprudenţa CEDO invocând mai multe cauze după cum urmează: Golder contra Regatul Unit; Delcourt contra Belgia; Prinţul Hans Adam II de Liechtenstein contra Germania; Marck contra Belgia; Bellet contra Franţa; Stubbings contra Regatul Unit şi altele.

Concluzionează autorul cererii că reieşind din jurisprudenţa CEDO, rezultă că prevederile contestate ale art.24 alin.(1) şi alin.(2) Cod de executare, republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), în redacţia de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea şi completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017, nu corespund rigorilor menţionate, fiind în contradicţie cu normele art.4 alin.(1) şi alin.(2), 7,8 alin.(1) şi alin.(2), 16, 20 alin.(1) şi alin.(2), 26 alin.(1) şi alin.(2) din Constituţie şi art.1,6 paragraf 1, 13, 14 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale şi urmează a fi declarate neconstituţionale.

În cadrul şedinţei de examinare a ridicării excepţiei de neconstituţionalitate autorul cererii, reprezentatul Ministerului Sănătăţii al Republicii Moldova, Şveţ Andrei a susţinut integral cererea de ridicare a excepţiei de neconstituţionalitate pentru motivele de fapt şi de drept indicate în cererea depusă cu solicitarea sesizării Curţii Constituţionale asupra controlului

constituționalității prevederilor art.24 alin.(1) și alin.(2) Cod de executare (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017.

Reprezentantul pârâtului „Horus” S.R.L., Gotîjanu Alesea a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate motivându-și poziția prin prezentarea mai multor argumente după cum urmează:

- sesizarea este neîntemeiată și nu întrunește condițiile de formă; autorul nu a motivat incidența normelor constituționale asupra prevederilor contestate și nu a expus împrejurările pe care își întemeiază cerințele (de facto reclamantul nu a argumentat nicicum de ce prevederile art.24 alin.(1) și (2) din CE sunt contrare normelor constituționale);
- argumentele în genere are drept obiect declararea neconstituționalității unei alte norme legale și anume a art.8 alin.(1) și alin.(4) din Legea insolvenței;
- invocarea excepției de neconstituționalitate este neîntemeiată și urmărește tergiversarea examinării cauzei.

Solicită reprezentantul pârâtului „Horus” S.R.L. respingerea ridicării excepției de neconstituționalitate întru neadmiterea eventualei tergiversări a examinării cauzei.

În ședința de judecată executorul judecătoresc Pavel Botnaru, intervenienții accesorii Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Hîncești fiind legal citați despre data și ora examinării prezentei cauze nu s-au prezentat, ceea ce a generat examinarea chestiunilor deduse în lipsa acestora.

***Audiind participanții la proces, examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și materialele cauzei civile, analizând situația de față, prin raportare la dezideratele la care trebuie să răspundă ridicarea excepției de neconstituționalitate prin prisma prevederilor art.12<sup>1</sup> alin.(2) Cod de procedură civilă, instanța de judecată ajunge la următoarele concluzii.***

În conformitate cu prevederile art.12<sup>1</sup> alin.(1) Cod de procedură civilă în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Precizează instanța că nu are competența examinării cererii de neconstituționalitate, urmând a se limita exclusiv la analizarea pertinentei excepției, în sensul constatării existenței unei legături cu soluționarea cauzei, precum și a îndeplinirii celorlalte cerințe legale.

Prin articolul 135 alin.(1) lit.a), Constituția Republicii Moldova abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor legilor adoptate de Parlament, fără a face nici o distincție între ele, prin urmare obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, prima condiție prevăzută de art.12<sup>1</sup> alin.(2) Cod de procedură civilă fiind îndeplinită.

Autorul excepției de neconstituționalitate este reprezentantul reclamantului, ultimul acționând în baza procurii, prin urmare excepția este ridicată de subiectul abilitat cu acest drept, autorul sesizării prelevându-se de un mijloc de acces indirect la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată.

Examinând relevanța și pertinenta cererii de sesizare a Curții Constituționale instanța conchide ca norma a cărei constituționalitate se solicită a fi ridicată este esențială pentru

soluționarea cauzei, având legătură cu fondul ei, or *in abstracto* decizia Curții Constituționale în soluționarea excepției este de natură să producă un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul aflat în curs de judecată dat fiind faptul că încheierea executorului judecătoresc care face obiectul litigiului aflat în instanța de fond își are fundament legal în baza prevederilor art. 24 Cod de executare, a căror excepție de neconstituționalitate se invocă, or, decurge tocmai din natura excepției de neconstituționalitate invocate de reclamant nevoia de a arăta instanței de contencios constituțional specificul aplicării prevederii contestate, în cauza proprie, expresie deopotrivă a condiției relevanței.

Raportat la cea de-a patra condiție cumulativă de admisibilitate prevăzută de 12<sup>1</sup> alin.(2) Cod de procedură civilă – verificarea hotărârilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acestei dispoziții legale, instanța conchide că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

Instanța nu poate reține argumentele părții pârâte prezentate pentru respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, or verificarea condițiilor de admisibilitate de către instanță nu înseamnă o analiză a conformității prevederii atacate cu Constituția sau că instanța ar soluționa un aspect de contencios constituțional, ci doar o verificare sub aspectul respectării condițiilor legale în care excepția, ca incident procedural, poate fi folosită. Astfel fiind, instanța nu își poate asuma riscul depășirii propriei competențe și nu poate intra în sfera de atribuții conferite de legea fundamentală exclusiv Curții Constituționale. Mai mult ca atât, ridicarea excepției de neconstituționalitate nu v-a tergiversa examinarea cauzei, în condițiile în care potrivit art.12<sup>1</sup> alin.(3) Cod de procedură civilă ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În conformitate cu prevederile art.12<sup>1</sup> art.269-270 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată

### **DISPUNE:**

Cererea inițială și cererea de concretizare a reprezentantului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Șveț Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza civilă după cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova împotriva S.R.L „Horus”, executorul judecătoresc Pavel Botnaru, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Hîncești privind contestarea actelor executorului judecătoresc (încheierea executorului judecătoresc nr. 002a-456r/2015 din 03 august 2015), se admite.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art.24 alin.(1) și alin.(2) Cod de executare (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017.

Se remite Curții constituționale prezenta încheiere, sesizarea reprezentantului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, copia cererii de chemare în judecată, actele anexate și copia procesului verbal al ședinței de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței**

**Judecător /semnat/**

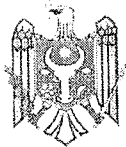
**Macar Mihail**

**Copia corespunde originalului**

**Judecător**



**Macar Mihail**



MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE  
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău  
Tel. +373 22 729 907, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: [office@ms.gov.md](mailto:office@ms.gov.md)  
[www.ms.gov.md](http://www.ms.gov.md)

30 iulie 2018 Nr. 12jur-8/1510

La nr. \_\_\_\_\_ din \_\_\_\_\_

Judecător M. Macar

Dosar nr. 32-25-5301-04082017

Termen:

03 iulie 2018

ora: 14.00

Judecătoria Hîncești  
sediul Central

Reclamant:

Ministerul Sănătății,  
Muncii și Protecției Sociale  
al Republicii Moldova  
str. V. Alecsandri nr. 2  
MD-2009, mun. Chișinău

Pîrit:

Societatea cu Răspundere Limitată "Horus"  
str. Mihai Sadoveanu nr. 4/10  
MD-2044, mun. Chișinău

Copîrit:

executorul judecătoresc  
Botnaru Pavel  
str. Chișinăului nr. 3 "a"  
etajul nr. 4  
MD-3400, or. Hîncești

Intervenient accesoriu:

Ministerul Justiției  
al Republicii Moldova  
str. 31 august 1989 nr. 82  
MD-2012, mun. Chișinău

Intervenient accesoriu:

Ministerul Finanțelor  
al Republicii Moldova  
str. Cosmonauților nr. 7  
MD-2005, mun. Chișinău

Intervenient accesoriu:

Procuratura raionului Hîncești  
Str. 31 August nr. 1  
str. Ștefan cel Mare nr. 7  
MD-3400, or. Hîncești

CERERE  
DE RIDICARE A EXCEPȚIEI  
DE NECONSTITUȚIONALITATE

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI SEDIUL CENTRAL
30. IUL. 2018
Nr. intrare <u>6-713</u>

*În ordinea articolului 12<sup>1</sup> Cod de Procedură Civilă/*

În procedura Judecătorei Hîncești sediul Central se află pe rol spre examinare pricina civilă nr. 32-25-5301-04082017, la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova către Societatea cu Răspundere Limitată "Horus" și executorul judecătoresc Botnaru Pavel, cu privire la contestarea actelor executorului judecătoresc.

Întru motivarea obiecțiilor sale, precum și la emiterea Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r-546/16 din 24 mai 2016, precum și Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r-1018/17 din 11 mai 2017, precum și la examinarea ulterioară cauzei respective urmează ca instanța să se pronunțe inclusiv prin prisma prevederilor art. 24 din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), potrivit cărora:

*(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.*

*2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

*(3) Sub incidența prezentului articol nu se află documentele executorii prin care s-a dispus aplicarea de sancțiuni contravenționale sau de pedepse penale.*

Prevederea normei art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) este în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8, 9, 16, 21, 26, art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin Încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

Cu referire la prevederile art. 12<sup>1</sup> din Codul de procedură Civilă și Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că **Înaltă Curte Constituțională a reținut** că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprie instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înaltă Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):

*a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;*

*b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

*c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

*d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, **judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale**, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

## **NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII**

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în art. 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 24. Calcularea dobînzilor, penalităților și altor sume rezultate din întîrzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobînzile, penalitățile și alte sume rezultate din întîrzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se

calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

## **I. CADRUL NORMATIV PERTINENT**

**1. Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994**  
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

### **Articolul 4**

#### **Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

### **Articolul 7**

#### **Constituția, Lege Supremă**

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

### **Articolul 8**

#### **Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale**

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

### **Articolul 16**

#### **Egalitatea**

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

## **Articolul 20**

### **Accesul liber la justiție**

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

## **Articolul 26**

### **Dreptul la apărare**

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

**2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale** (încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997)

### **Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului**

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

### **Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil**

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

### **Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv**

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe

naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

#### **Articolul 14. Interzicerea discriminării**

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214--220, art.704), cu modificările ulterioare, (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017):

#### **Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării**

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

## **II. ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR ART. 24 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) COD DE EXECUTARE AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 443-XV DIN 24 DECEMBRIE 2004 (REPUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA, 2010, NR.214--220, ART.704), ÎN REDACȚIA DE PÂNĂ LA MODIFICAREA ACESTUIA PRIN LEGEA PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE LEGISLATIVE NR.191 DIN 23 SEPTEMBRIE 2016, ÎN VIGOARE DIN 28 APRILIE 2017)**

Prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017),

dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, **statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective**, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil** (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

**Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunalele de diferite grade.**

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar”

(cazul *Marekx* contra *Belgia*, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Admițând, totuși, că acest drept nu este absolut și că este compatibil cu limitări implicite, instanța europeană a arătat că statele contractante dispun, în această materie, de o anumită marjă de apreciere. „Aparține însă Curții a statua, în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate (de state) nu restrâng accesul recunoscut individului (la un tribunal) în așa măsură încât **dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa**; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile articolului 6 paragraf 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit” (cazul *Bellet* contra *Franța*, hotărârea din 04.12.1995, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 333 – B, § 31 ; cazul *Stubbings și alții* contra *Regatul Unit*, hotărârea din 22.10.1996, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1996 – IV, § 50 ; cazul *National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society și Yorkshire Building Society* contra *Regatul Unit*, hotărârea din 23.10.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VII, § 105 ; cazul *Osman* contra *Regatul Unit*, hotărârea din 28.10.1999, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1999 – VII, § 147 ; cazul *Garcia Manibardo* contra *Spania*, hotărârea din 15.02.2000, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2000 – II, § 36 ; cazul *Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein* contra *Germania*, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2001 – VIII, § 44).

De asemenea, instanța europeană a decis, în mod constant, că limitările dreptului de acces la un tribunal, cuprinse în marja de apreciere lăsată de prevederile Convenției și de jurisprudența organelor la dispoziția statelor, cuprind și **condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond** (cazul *Brualla Gomez de al Torre* contra *Spania*, hotărârea din 19.12.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VIII, § 33 ; cazul *Edificaciones March Gallego S. A.* contra *Spania*, hotărârea din 19.02.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – I, § 34 ; cazul *F. E.* contra *Franța*, hotărârea din 30.10.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – VIII, § 44 ; cazul *Guérin* contra *Franța*, hotărârea din 29.07.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – V, § 37).

În același timp, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o

bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul Nunes Dias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, **este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale”** (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 8 alin. (1) și alin. (4) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, articolelor 14, 15, 423 Cod de procedură Civilă și, pe cale de consecință, **urmează să fie declarate neconstituționale.**

Însă, prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, și, prin consecință **urmează să fie declarate neconstituționale.**

În baza celor expuse și în conformitate cu articolul 12<sup>1</sup>, art.art. 55, 56, 75, 80, 81, 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă, —

**SOLICIT:**

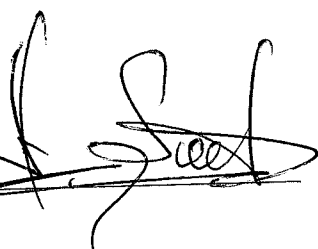
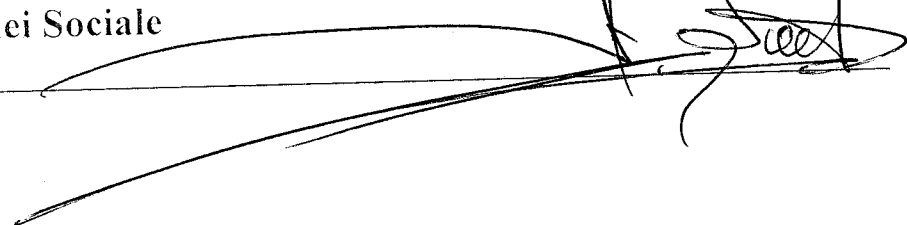
1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu argumentele și capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității** prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
4. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017).

Anexă:

1. Formularul sesizării Curții Constituționale, pe 12 (douăsprezece) file
2. Copia procurii Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Anexat pe 1 (una) filă.

**Reprezentantul Ministerului Sănătății,  
Muncii și Protecției Sociale  
Andrei Șveț**

(în baza procurii)

MINISTERUL  
SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI  
PROTECȚIEI SOCIALE  
AL REPUBLICII MOLDOVA



MINISTRY  
OF HEALTH, LABOUR AND  
SOCIAL PROTECTION OF THE  
REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2009, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 1  
Tel. + 373 22269301; Fax. + 373 22269310  
e-mail: office@mmpsrf.gov.md  
[www.mmpsrf.gov.md](http://www.mmpsrf.gov.md)

1, Vasile Alecsandri street, Chisinau, MD-2009  
Tel. + 373 22269301; Fax. + 373 22269310  
e-mail: office@mmpsrf.gov.md  
[www.mmpsrf.gov.md](http://www.mmpsrf.gov.md)

95.01.18 nr. 20/61

PROCURĂ

Prin prezenta, în temeiul articolelor 252, 254–257 Cod Civil nr. 1107–XV din 06 iunie 2002, articolelor 80–81 Cod de Procedură Civilă nr. 225–XV din 30 mai 2003, articolelor 79–80 Cod de Procedură Penală nr. 122–XV din 14 martie 2003, punctelor 1–12 din Regulamentul privind modul de reprezentare a intereselor statului în instanțele judecătorești și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 764 din 12 octombrie 2012, se împuternicește dl **Andrei Șveț**, șef Secția juridică, Direcția management instituțional al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, de a reprezenta interesele Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în toate instanțele judecătorești, de anchetă, organele procuraturii, alte organe de stat, și de a exercita în numele și pentru Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale toate actele procedurale, inclusiv dreptul de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a majora cuantumul pretențiilor acțiunii, de a modifica temeiul acțiunii, de a ataca hotărîrea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amîna sau eşalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărîrii judecătorești.

Prezenta procură este valabilă începînd cu data de 13 ianuarie 2018 și pînă la 12 ianuarie 2021.

Ministru



Svetlana CEBOTARI

# CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,  
Chișinău MD 2004,  
Republica Moldova

## SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 135 al Constituției,  
privind excepția de neconstituționalitate

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Denumire **MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA**

Reprezentat de:

1. Nume **ȘVEȚ** 2. Prenume **Andrei**

3. Funcția – **șef Direcția juridică**

4. Adresa – **mun. Chișinău, strada Vasile Alecsandri nr. 2**

5. Tel.; +373 022 729907, +373 022 268885 Fax: +373 022 738781

6. Numele și prenumele reprezentantului\* **Șveț Andrei**

7. Ocupația reprezentantului – **șef Secția juridică, Direcția management instituțional**

8. Adresa reprezentantului **mun. Chișinău, strada Vasile Alecsandri nr. 2**

9. Tel. +373 022 268827 10. Fax .....

II. ....

\* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

## II – OBIECTUL SESIZĂRII

1. **Controlul constituționalității** prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
2. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017)

## III CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Judecătorei Hîncești sediul Central se află pe rol spre examinare pricina civilă nr. 32-25-5301-04082017, la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova către Societatea cu Răspundere Limitată “Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel, cu privire la contestarea actelor executorului judecătoresc.

Întru motivarea obiecțiilor sale, precum și la emiterea Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r–546/16 din 24 mai 2016, precum și Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r–1018/17 din 11 mai 2017, precum și la examinarea ulterioară cauzei respective urmează ca instanța să se pronunțe inclusiv prin prisma prevederilor art. 24 din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), potrivit căror:

*(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă*

*și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.*

*2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

*(3) Sub incidența prezentului articol nu se află documentele executorii prin care s-a dispus aplicarea de sancțiuni contravenționale sau de pedepse penale.*

Prevederea normei art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) este în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8, 9, 16, 21, 26, art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin Încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

Cu referire la prevederile art. 12<sup>1</sup> din Codul de procedură Civilă și Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că Înalta Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înalta Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):

*a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;*

*b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

*c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

*d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, **judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale**, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, **orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în**

ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

## **NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII**

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare art. 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărârea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și până la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

### **I. CADRUL NORMATIV PERTINENT**

1. **Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994**  
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

#### **Articolul 4**

#### **Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

#### **Articolul 7**

## **Constituția, Lege Supremă**

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

### **Articolul 8**

#### **Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale**

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

### **Articolul 16**

#### **Egalitatea**

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

### **Articolul 20**

#### **Accesul liber la justiție**

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

### **Articolul 26**

#### **Dreptul la apărare**

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

**2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale** (*încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997*)

#### **Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului**

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

### **Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil**

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

### **Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv**

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

### **Articolul 14. Interzicerea discriminării**

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), cu modificările ulterioare, (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017):

### **Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării**

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării

procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....”;

### III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, **statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și**

**efective**, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil** (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

**Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunalele de diferite grade.**

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marckx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Admițând, totuși, că acest drept nu este absolut și că este compatibil cu limitări implicite, instanța europeană a arătat că statele contractante dispun, în această materie, de o anumită marjă de apreciere. „Aparține însă Curții a statua, în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate (de state) nu restrâng accesul recunoscut individului (la un tribunal) în așa măsură încât **dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa**; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile articolului 6 paragraf 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit” (cazul Bellet contra Franța, hotărârea din 04.12.1995, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 333 – B, § 31 ; cazul Stubbings și alții contra Regatul Unit, hotărârea din 22.10.1996, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1996 – IV, § 50 ; cazul National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society și Yorkshire Building Society contra Regatul Unit, hotărârea din 23.10.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VII, § 105 ; cazul Osman contra Regatul Unit, hotărârea din 28.10.1999, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1999 – VII, § 147 ; cazul Garcia Manibardo contra Spania, hotărârea din 15.02.2000, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2000 – II, § 36 ; cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2001 – VIII, § 44).

De asemenea, instanța europeană a decis, în mod constant, că limitările dreptului de acces la un tribunal, cuprinse în marja de apreciere lăsată de prevederile Convenției și de jurisprudența organelor la dispoziția statelor, cuprind și **condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond** (cazul Brualla Gomez de al Torre contra Spania, hotărârea din 19.12.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VIII, §

33 ; cazul Edificaciones March Gallego S. A. contra Spania, hotărârea din 19.02.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – I, § 34 ; cazul F. E. contra Franța, hotărârea din 30.10.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – VIII, § 44 ; cazul Guérin contra Franța, hotărârea din 29.07.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – V, § 37).

În același timp, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul Nunes Dias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, **este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale”** (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 8 alin. (1) și alin. (4) al Legii insolvențabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, articolelor 14, 15, 423 Cod de procedură Civilă și, pe cale de consecință, **urmează să fie**

### **declarate neconstituționale.**

Însă, prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, și, prin consecință **urmează să fie declarate neconstituționale.**

### **IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII**

1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității** prevederilor 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
4. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017).

### **V - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA**

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul ..... *mun. CHIȘINĂU* .....

Data ..... *30 iulie 2018* .....

Semnătura \_\_\_\_\_

*[Handwritten signature]*

259-92/17



MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE  
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău  
Tel. +373 22 729 907, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: [office@ms.gov.md](mailto:office@ms.gov.md)  
[www.ms.gov.md](http://www.ms.gov.md)

08 septembrie 2018 Nr. 20/2297

La nr. \_\_\_\_\_ din \_\_\_\_\_

*Judecător M. Macar*  
*Dosar nr. 32-25-5301-04082017*

Termen:  
10 septembrie 2018  
ora: 09.00

**Judecătoria Hîncești**  
**sediul Central**

Reclamant:

**Ministerul Sănătății,  
Muncii și Protecției Sociale  
al Republicii Moldova**  
str. V. Alecsandri nr. 2  
MD-2009, mun. Chișinău

Pîrît:

**Societatea cu Răspundere Limitată "Horus"**  
str. Mihai Sadoveanu nr. 4/10  
MD-2044, mun. Chișinău

Copîrît:

**executorul judecătoresc  
Botnaru Pavel**  
str. Chișinăului nr. 3 "a"  
etajul nr. 4  
MD-3400, or. Hîncești

Intervenient accesoriu:

**Ministerul Justiției  
al Republicii Moldova**  
str. 31 august 1989 nr. 82  
MD-2012, mun. Chișinău

Intervenient accesoriu:

**Ministerul Finanțelor  
al Republicii Moldova**  
str. Cosmonauților nr. 7  
MD-2005, mun. Chișinău

Intervenient accesoriu:

**Procuratura raionului Hîncești**  
**Str. 31 August nr. 1**  
str. Ștefan cel Mare nr. 7  
MD-3400, or. Hîncești

**CERERE**  
**DE RIDICARE A EXCEPȚIEI**  
**DE NECONSTITUȚIONALITATE**  
(concretizată)

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI SEDIUL CENTRAL
08. SEP. 2018
Nr. intrare <u>4-930</u>

*/în ordinea articolului 12<sup>1</sup> Cod de Procedură Civilă/*

În procedura Judecătorei Hîncești sediul Central se află pe rol spre examinare pricina civilă nr. 32-25-5301-04082017, la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova către Societatea cu Răspundere Limitată “Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel, cu privire la contestarea actelor executorului judecătoresc.

Întru motivarea obiecțiilor sale, precum și la emiterea Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r-546/16 din 24 mai 2016, precum și Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r-1018/17 din 11 mai 2017, precum și la examinarea ulterioară cauzei respective urmează ca instanța să se pronunțe inclusiv prin prisma prevederilor art. 24 din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), potrivit căroră:

*(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobînzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.*

*(2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

*(3) Sub incidența prezentului articol nu se află documentele executorii prin care s-a dispus aplicarea de sancțiuni contravenționale sau de pedepse penale.*

Prevederea normei art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) este în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8, 9, 16, 21, 26, art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin Încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

**Cu referire la prevederile art. 12<sup>1</sup> din Codul de procedură Civilă și Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că Înalta Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprie instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înalta Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):**

*a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;*

*b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

*c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

*d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, **judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale**, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, **orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atît puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.**

## **NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII**

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în art. 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atît normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 24. Calcularea dobînzilor, penalităților și altor sume rezultate din întîrzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobînzile, penalitățile și alte sume rezultate din întîrzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se

calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

## **I. CADRUL NORMATIV PERTINENT**

**1. Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994**  
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

### **Articolul 4**

#### **Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

### **Articolul 7**

#### **Constituția, Lege Supremă**

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

### **Articolul 8**

#### **Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale**

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

### **Articolul 16**

#### **Egalitatea**

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

## **Articolul 20**

### **Accesul liber la justiție**

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

## **Articolul 26**

### **Dreptul la apărare**

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

**2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale** (*încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997*)

### **Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului**

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

### **Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil**

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

### **Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv**

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe

naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

#### **Articolul 14. Interzicerea discriminării**

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

### **Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**

#### **Articolul 1. Protecția proprietății**

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

**3. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004** (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017):

#### **Articolul 24. Calcularea dobînzilor, penalităților și altor sume rezultate din întîrzierea executării**

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobînzile, penalitățile și alte sume rezultate din întîrzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....”;

**4. Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 34 din 08 decembrie 2017, privind excepția de neconstituționalitate**

**a articolului 87 alin. (1) din Codul muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003**  
*(obligativitatea acordului organului sindical la concediere)*

*(Sesizarea nr. 88g/2017)*

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 33–39, art. 6)

21. Prin decizia sa din 17 octombrie 2017, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

*(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție*

22. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

*(2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu*

23. Fiind ridicată de către reprezentantul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Andrei Șveț, în dosarul nr. 3-1812/15, care se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

*(3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*

24. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

**25. Curtea observă că autorul excepției solicită a declara neconstituțional articolul 87 alin. (1) din Codul muncii, în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.**

**26. Curtea relevă că, deși prevederile contestate între timp au fost modificate prin Legea nr. 188 din 21 septembrie 2017, acestea pot face obiectul unei excepții de neconstituționalitate, întrucât urmează a fi aplicate în cauza deferită judecătii.**

27. În acest sens, Curtea reiterează că în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 a statuat că:

**„73. [...] Pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei.”**

(4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate

28. Curtea subliniază că prevederile contestate nu au constituit obiect al controlului constituționalității.

29. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

30. În același timp, Curtea observă că, deși autorul a contestat în întregime alin. (1) al art. 87 din Codul muncii, acesta se referă, în esență, la teza întâi din alin. (1), care prevede posibilitatea concedierii salariaților membri de sindicat doar cu acordul prealabil al organului sindical. Prin urmare, Curtea va supune controlului constituționalității doar alin. (1) teza întâi din art. 87 din Codul muncii, în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.

31. De asemenea, Curtea relevă că, în formularea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că prevederile contestate încalcă articolele 4, 7, 8, 16, 20 și 54 din Constituție.

32. Astfel, în partea ce ține de pretinsa încălcare a art. 20 și 54 din Constituție, Curtea menționează că norma contestată nu restricționează formularea unei acțiuni în justiție. De asemenea, autorul nu a menționat care ar fi relevanța și pertinența în speță a articolului 16 din Constituție. Prin urmare, Curtea constată lipsa unei legături de cauzalitate între norma contestată și articolele 16, 20 și 54 din Constituție.

33. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în sesizare, Curtea va opera cu articolele 9, 42, 46 și 126 din Constituție și principiile consacrate în jurisprudența sa.

## **II. ARGUMENTELE ÎN SUSTINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR ART. 24 ALIN. (1) ȘI ALIN. (2) COD DE EXECUTARE AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 443-XV DIN 24 DECEMBRIE 2004 (REPUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA, 2010, NR.214-220, ART.704), ÎN REDACȚIA DE PÂNĂ LA MODIFICAREA ACESTUIA PRIN LEGEA PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE LEGISLATIVE NR.191 DIN 23 SEPTEMBRIE 2016, ÎN VIGOARE DIN 28 APRILIE 2017)**

Prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Acestea prevederi, acordă executorilor judecătorești dreptul de *a calcula dobânzi, penalități și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil*. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de Codul de executare.

*Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107–XV din 06 iunie 2002, ***Legislația civilă este ÎNTEMEIATĂ PE RECUNOAȘTEREA EGALITĂȚII PARTICIPANȚILOR LA RAPORTURILE REGLEMENTATE de ea, INVIOLABILITĂȚII PROPRIETĂȚII, libertății contractuale, INADMISIBILITĂȚII IMIXTIUNII ÎN AFACERILE PRIVATE, NECESITĂȚII DE REALIZARE LIBERĂ A DREPTURILOR CIVILE, DE GARANTARE A RESTABILIRII PERSOANEI ÎN DREPTURILE ÎN CARE A FOST LEZATĂ ȘI DE APĂRARE JUDICIARĂ A LOR.*** Potrivit prevederilor art. 3 alin. (1) Cod Civil, *Legislația civilă constă în prezentul Cod Civil, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art. 2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.*

Aceste principii generale de drept civil se întemeiază pe prevederile constituționale ale articolelor 7, 8, 16 și 20 din Constituția Republicii Moldova, care consfințesc egalitatea și echitatea în fața Legii drept principii constituționale.

În același timp, prevederile art. 46 din Constituție, și altele, precum și prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, ocrotesc dreptului de proprietate, acesta fiind unul din drepturile fundamentale recunoscute și garantate de Lege, la nivel național și internațional.

În conformitate cu prevederile art. 8 din Codul Civil, care reglementează temeiurile apariției drepturilor și obligațiilor civile:

*(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.*

- (2) *Drepturile și obligațiile civile apar:*
- a) *din contracte și din alte acte juridice;*
  - b) *din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;*
  - c) *din **HOTĂRÎRE JUDECĂTOREASCĂ ÎN CARE SÎNT STABILITE DREPTURI ȘI OBLIGAȚII;***
  - d) *în urma creării și dobândirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;*
  - e) *în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opere literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității intelectuale;*
  - f) *în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;*
  - g) *în urma îmbogățirii fără justă cauză;*
  - h) *în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legislația leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.*

În acest sens trebuie de menționat că dobânzile, penalitățile, în funcție de rata inflației sunt **efecte (instituții) juridice instituite și reglementate** în conformitate cu prevederile art. 619 din Codul Civil al Republicii Moldova. Codul Civil este **principala lege organică care instituie și reglementează instituțiile de drept civil material.**

*Per a contrario*, Codul de Executare al Republicii Moldova este Legea organică care reglementează procedura de executare a hotărârilor judecătorești, atât pronunțate de Instanțele judecătorești civile, cât și cele sentințele și Hotărârile pronunțate de către Instanțele de Judecată în procesele penale sau contravenționale, drept o etapă distinctă de procedură judiciară, anume etapa executării acestor Hotărâri judecătorești.

Prin urmare, Codul de Executare **NU POATE INSTITUI ȘI REGLEMENTA NORME PRIMARE DE DREPT CIVIL MATERIAL.**

În acest sens elocvente sunt prevederile art. 2 alin. (1) din Codul Civil, conform cărora, ***Legislația civilă determină statutul juridic al participanților la circuitul civil, temeiurile apariției dreptului de proprietate și modul de exercitare a acestuia, reglementează obligațiile contractuale și de altă natură, alte raporturi patrimoniale și personale nepatrimoniale conexe lor.***

Ori, în acest sens rezultă că prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **CONSTITUIE O ÎNGERINȚĂ NEJUSTIFICATĂ ÎN DREPTUL DE PROPRIETATE**, garantat de prevederile articolelor 7, 8, 16, 20 și 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și

## **Libertăților Fundamentale, în coroborare cu prevederile relevante ale Codului Civil al Republicii Moldova**

În această ordine de idei, trebuie de remarcat că acordarea executorului judecătoresc a prerogativei de a calcula și dispunerea obligatorie a încasării acestor dobânzi și penalități, stabilite prin art. 24 alin. (1) Cod de Executare încalcă prevederile respective ale **articolelor 7, 8, 16, 20 și 46 din Constituția Republicii Moldova**, precum și **prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**.

În același timp, conferirea unei formule executorii (de titlu executoriu) unei asemenea Încheieri emise de executorul judecătoresc în favoarea creditorului (*de facto* și *de jure* – angajatorului) său, prin prevederile art. 24 alin. (2) Cod de Executare **încalcă flagrant normele constituționale ale articolelor 7, 8, 16, 20 din Constituția Republicii Moldova**, precum și **prevederile art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**.

Se remarcă cu claritate, că Încheierea de calculul dobânzilor, penalităților, și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil, emisă cu formulă executorie (de titlu executoriu) nemijlocită de către executorul judecătoresc în favoarea creditorului (*de facto* și *de jure* – angajatorului) său, aduce atingere gravă debitorului în apărarea atât a dreptului său de proprietate, cât și efectivitatea adresării în Instanțele judecătorești.

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul *Golder contra Regatul Unit*, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul *Wemhoff contra Germania*, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul *Delcourt contra Belgia*, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume

acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, **statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective**, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil** (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

**Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunalele de diferite grade.**

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marckx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Admițând, totuși, că acest drept nu este absolut și că este compatibil cu limitări implicite, instanța europeană a arătat că statele contractante dispun, în această materie, de o anumită marjă de apreciere. „Aparține însă Curții a statua, în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate (de state) nu restrâng accesul recunoscut individului (la un tribunal) în așa măsură încât **dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa**; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile articolului 6 paragraf 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit” (cazul Bellet contra Franța, hotărârea din 04.12.1995, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 333 – B, § 31 ; cazul Stubbings și alții contra Regatul Unit, hotărârea din 22.10.1996, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1996 – IV, § 50 ; cazul National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society și Yorkshire Building Society contra Regatul Unit, hotărârea din 23.10.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VII, § 105 ; cazul Osman contra Regatul Unit, hotărârea din 28.10.1999, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1999 – VII, § 147 ; cazul Garcia Manibardo contra Spania, hotărârea din 15.02.2000, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2000 – II, § 36 ; cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2001 – VIII, § 44).

De asemenea, instanța europeană a decis, în mod constant, că limitările dreptului de acces la un tribunal, cuprinse în marja de apreciere lăsată de prevederile Convenției și de jurisprudența organelor la dispoziția statelor,

cuprind și **condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond** (cazul Brualla Gomez de al Torre contra Spania, hotărârea din 19.12.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VIII, § 33 ; cazul Edificaciones March Gallego S. A. contra Spania, hotărârea din 19.02.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – I, § 34 ; cazul F. E. contra Franța, hotărârea din 30.10.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – VIII, § 44 ; cazul Guérin contra Franța, hotărârea din 29.07.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – V, § 37).

În același timp, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul Nunes Dias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, **este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale”** (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și

completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și, pe cale de consecință, **urmează să fie declarate neconstituționale**.

În baza celor expuse și în conformitate cu articolul 12<sup>1</sup>, art.art. 55, 56, 75, 80, 81, 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă, —

### **SOLICIT:**

1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu argumentele și capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității** prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
4. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017).

#### Anexă:

Formularul sesizării concretizate către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, pe 16 (șaisprezece) file;

**Reprezentantul Ministerului Sănătății,**

**Muncii și Protecției Sociale**

**Andrei Șveț**

(în baza procurii)

# CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28,  
Chișinău MD 2004,  
Republica Moldova

## SESIZARE (concretizată)

prezentată în conformitate cu articolul 135 al Constituției,  
privind excepția de neconstituționalitate

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Denumire **MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA**

Reprezentat de:

1. Nume **ȘVEȚ** 2. Prenume **Andrei**

3. Funcția – **șef Secția juridică**

4. Adresa – **mun. Chișinău, strada Vasile Alecsandri nr. 2**

5. Tel.; +373 022 729907, +373 022 268885 Fax: +373 022 738781

6. Numele și prenumele reprezentantului\* **Șveț Andrei**

7. Ocupația reprezentantului – **șef Secția juridică, Direcția management instituțional**

8. Adresa reprezentantului **mun. Chișinău, strada Vasile Alecsandri nr. 2**

9. Tel. +373 022 268827 10. Fax +373 022 268852

II. ....

\* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

## II – OBIECTUL SESIZĂRII

1. **Controlul constituționalității** prevederile 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
2. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017)

## III CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Judecătorei Hîncești sediul Central se află pe rol spre examinare pricina civilă nr. 32-25-5301-04082017, la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova către Societatea cu Răspundere Limitată “Horus” și executorul judecătoresc Botnaru Pavel, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura raionului Hîncești, cu privire la contestarea actelor executorului judecătoresc.

Întru motivarea obiecțiilor sale, precum și la emiterea Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr. 2r–546/16 din 24 mai 2016, și a Deciziei Colegiului civil Curții de Apel Chișinău nr .2r–1018/17 din 11 mai 2017, precum și la examinarea ulterioară cauzei respective urmează ca instanța să se pronunțe asupra soluției inclusiv prin prisma prevederilor art. 24 din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), potrivit cărora:

*(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care*

*creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.*

*2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

*(3) Sub incidența prezentului articol nu se află documentele executorii prin care s-a dispus aplicarea de sancțiuni contravenționale sau de pedepse penale.*

Prevederea normei art. 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) este în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8, 9, 16, 21, 26, art. 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Cu referire la prevederile art. 12<sup>1</sup> din Codul de procedură Civilă și Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că Înalta Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înalta Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):

*a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;*

*b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

*c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

*d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, **judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale**, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atît puterea, cît și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

## **NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII**

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare art. 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 24. Calcularea dobânzilor, penalităților și altor sume rezultate din întârzierea executării

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

### **I. CADRUL NORMATIV PERTINENT**

1. **Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994**  
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

#### **Articolul 4**

##### **Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

#### **Articolul 7**

##### **Constituția, Lege Supremă**

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și

nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

### **Articolul 8** **Respectarea dreptului internațional și a** **tratatelor internaționale**

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

### **Articolul 16** **Egalitatea**

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

### **Articolul 20** **Accesul liber la justiție**

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

### **Articolul 26** **Dreptul la apărare**

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

**2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997)**

#### **Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului**

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

#### **Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil**

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

### **Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv**

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

### **Articolul 14. Interzicerea discriminării**

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

## **Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**

### **Articolul 1. Protecția proprietății**

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

**3. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004** (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017):

### **Articolul 24. Calcularea dobînzilor, penalităților și altor sume rezultate din întîrzierea executării**

(1) La cererea creditorului, executorul judecătoresc calculează dobânzile, penalitățile și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

2) Încheierea executorului judecătoresc emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.

(3) .....

**4. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova  
nr. 34 din 08 decembrie 2017, privind excepția de neconstituționalitate  
a articolului 87 alin. (1) din Codul muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003  
(obligativitatea acordului organului sindical la concediere)**

*(Sesizarea nr. 88g/2017)*

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 33–39, art. 6)

21. Prin decizia sa din 17 octombrie 2017, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

*(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție*

22. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului muncii nr. 154-XV din 28 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

*(2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu*

23. Fiind ridicată de către reprezentantul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Andrei Șveț, în dosarul nr. 3-1812/15, care se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

*(3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*

24. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

25. Curtea observă că autorul excepției solicită a declara

neconstituțional articolul 87 alin. (1) din Codul muncii, în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.

26. Curtea relevă că, deși prevederile contestate între timp au fost modificate prin Legea nr. 188 din 21 septembrie 2017, acestea pot face obiectul unei excepții de neconstituționalitate, întrucât urmează a fi aplicate în cauza deferită judecătii.

27. În acest sens, Curtea reiterează că în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 a statuat că:

„73. [...] Pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei.”

*(4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate*

28. Curtea subliniază că prevederile contestate nu au constituit obiect al controlului constituționalității.

29. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

30. În același timp, Curtea observă că, deși autorul a contestat în întregime alin. (1) al art. 87 din Codul muncii, acesta se referă, în esență, la teza întâi din alin. (1), care prevede posibilitatea concedierii salariaților membri de sindicat doar cu acordul prealabil al organului sindical. Prin urmare, Curtea va supune controlului constituționalității doar alin. (1) teza întâi din art. 87 din Codul muncii, în redacția anterioară Legii nr. 188 din 21 septembrie 2017.

31. De asemenea, Curtea relevă că, în formularea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că prevederile contestate încalcă articolele 4, 7, 8, 16, 20 și 54 din Constituție.

32. Astfel, în partea ce ține de pretinsa încălcare a art. 20 și 54 din Constituție, Curtea menționează că norma contestată nu restricționează formularea unei acțiuni în justiție. De asemenea, autorul nu a menționat care ar fi relevanța și pertinența în speță a articolului 16 din Constituție. Prin urmare, Curtea constată lipsa unei legături de cauzalitate între norma contestată și articolele 16, 20 și 54 din Constituție.

33. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în sesizare, Curtea va opera cu articolele 9, 42, 46 și 126 din Constituție și principiile consacrate în jurisprudența sa.

### **III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII**

Prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare (în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017), dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Acestea prevederi, acordă executorilor judecătorești dreptul de *a calcula dobânzi, penalități și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil*. Sumele menționate se calculează de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit definitivă sau, în cazul celorlalte documente executorii, de la data la care creanța a devenit exigibilă (scadentă) și pînă la data plății efective a obligației cuprinse în orice document dintre acestea, în perioada de calcul fiind inclusă și durata suspendării procedurii de executare, în condițiile prevăzute de Codul de executare.

*Încheierea executorului judecătorească emisă în condițiile alin. (1) este un titlu executoriu.*

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) Cod Civil al Republicii Moldova nr. 1107–XV din 06 iunie 2002, ***Legislația civilă este ÎNTEMEIATĂ PE RECUNOASTEREA EGALITĂȚII PARTICIPANȚILOR LA RAPORTURILE REGLEMENTATE de ea, INVIOLABILITĂȚII PROPRIETĂȚII, libertății contractuale, INADMISIBILITĂȚII IMIXTIUNII ÎN AFACERILE PRIVATE, NECESITĂȚII DE REALIZARE LIBERĂ A DREPTURILOR CIVILE, DE GARANTARE A RESTABILIRII PERSOANEI ÎN DREPTURILE ÎN CARE A FOST LEZATĂ ȘI DE APĂRARE JUDICIARĂ A LOR.*** Potrivit prevederilor art. 3 alin. (1) Cod Civil, *Legislația civilă constă în prezentul Cod Civil, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art. 2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.*

Aceste principii generale de drept civil se întemeiază pe prevederile constituționale ale articolelor 7, 8, 16 și 20 din Constituția Republicii Moldova, care consfințesc egalitatea și echitatea în fața Legii drept principii constituționale.

În același timp, prevederile art. 46 din Constituție, și altele, precum și prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, **ocrotesc**

dreptului de proprietate, acesta fiind unul din drepturile fundamentale recunoscute și garantate de Lege, la nivel național și internațional.

În conformitate cu prevederile art. 8 din Codul Civil, care reglementează temeiurile apariției drepturilor și obligațiilor civile:

*(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sînt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.*

*(2) Drepturile și obligațiile civile apar:*

*a) din contracte și din alte acte juridice;*

*b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;*

*c) din **HOTĂRÎRE JUDECĂTOREASCĂ ÎN CARE SÎNT STABILITE DREPTURI ȘI OBLIGAȚII;***

*d) în urma creării și dobîndirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege;*

*e) în urma elaborării de lucrări științifice, creării de opere literare, de artă, în urma invențiilor și altor rezultate ale activității intelectuale;*

*f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;*

*g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;*

*h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legislația leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.*

În acest sens trebuie de menționat că dobînzile, penalitățile, în funcție de rata inflației sunt **efecte (instituții) juridice instituite și reglementate** în conformitate cu prevederile art. 619 din Codul Civil al Republicii Moldova. Codul Civil este **principala lege organică care instituie și reglementează instituțiile de drept civil material.**

*Per a contrario*, Codul de Executare al Republicii Moldova este Legea organică care reglementează procedura de executare a hotărârilor judecătorești, atât pronunțate de Instanțele judecătorești civile, cât și cele sentințele și Hotărârile pronunțate de către Instanțele de Judecată în procesele penale sau contravenționale, drept o etapă distinctă de procedură judiciară, anume etapa executării acestor Hotărâri judecătorești.

Prin urmare, Codul de Executare **NU POATE INSTITUI ȘI REGLEMENTA NORME PRIMARE DE DREPT CIVIL MATERIAL.**

În acest sens elocvente sunt prevederile art. 2 alin. (1) din Codul Civil, conform căroră, *Legislația civilă determină statutul juridic al participanților la circuitul civil, temeiurile apariției dreptului de proprietate și modul de exercitare a acestuia, reglementează obligațiile contractuale și de altă natură, alte raporturi patrimoniale și personale nepatrimoniale conexe lor.*

Ori, în acest sens rezultă că prevederile 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443--XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial

al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **CONSTITUIE O ÎNGERINȚĂ NEJUSTIFICATĂ ÎN DREPTUL DE PROPRIETATE, garantat de prevederile articolelor 7, 8, 16, 20 și 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, în coroborare cu prevederile relevante ale Codului Civil al Republicii Moldova**

În această ordine de idei, trebuie de remarcat că acordarea executorului judecătoresc a prerogativei de a calcula și dispunerea obligatorie a încasării acestor dobânzi și penalități, stabilite prin art. 24 alin. (1) Cod de Executare încalcă prevederile respective ale **articolelor 7, 8, 16, 20 și 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și prevederile art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.**

În același timp, conferirea unei formule executorii (de titlu executoriu) unei asemenea Încheieri emise de executorul judecătoresc în favoarea creditorului (*de facto* și *de jure* – angajatorului) său, prin prevederile art. 24 alin. (2) Cod de Executare **încalcă flagrant normele constituționale ale articolelor 7, 8, 16, 20 din Constituția Republicii Moldova, precum și prevederile art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.**

Se remarcă cu claritate, că Încheierea de calculul dobânzilor, penalităților, și alte sume rezultate din întârzierea executării, în funcție de rata inflației și în conformitate cu art. 619 din Codul civil, emisă cu formulă executorie (de titlu executoriu) nemijlocită de către executorul judecătoresc în favoarea creditorului (*de facto* și *de jure* – angajatorului) său, aduce atingere gravă debitorului în apărarea atât a dreptului său de proprietate, cât și efectivitatea adresării în Instanțele judecătorești.

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar

corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, **statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective**, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: **efectivitatea dreptului la un proces echitabil** (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

**Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunalele de diferite grade.**

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marekx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Admițând, totuși, că acest drept nu este absolut și că este compatibil cu limitări implicite, instanța europeană a arătat că statele contractante dispun, în această materie, de o anumită marjă de apreciere. „Aparține însă Curții a statua, în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate (de state) nu restrâng accesul recunoscut individului (la un tribunal) în așa măsură încât **dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa**; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile articolului 6 paragraf 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit” (cazul Bellet contra Franța, hotărârea din 04.12.1995, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 333 – B, § 31 ; cazul Stubbings și alții contra Regatul Unit, hotărârea din 22.10.1996, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1996 – IV, § 50 ; cazul National & Provincial Building Society, Leeds Permanent Building Society și Yorkshire Building Society contra Regatul Unit, hotărârea din 23.10.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VII, § 105 ; cazul Osman contra Regatul Unit, hotărârea din 28.10.1999, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1999 – VII, § 147 ; cazul Garcia Manibardo contra Spania, hotărârea din 15.02.2000, CURTEA

EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2000 – II, § 36 ; cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2001 – VIII, § 44).

De asemenea, instanța europeană a decis, în mod constant, că limitările dreptului de acces la un tribunal, cuprinse în marja de apreciere lăsată de prevederile Convenției și de jurisprudența organelor la dispoziția statelor, cuprind și **condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond** (cazul Brualla Gomez de al Torre contra Spania, hotărârea din 19.12.1997, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1997 – VIII, § 33 ; cazul Edificaciones March Gallego S. A. contra Spania, hotărârea din 19.02.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – I, § 34 ; cazul F. E. contra Franța, hotărârea din 30.10.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – VIII, § 44 ; cazul Guérin contra Franța, hotărârea din 29.07.1998, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 1998 – V, § 37).

În același timp, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul Nunes Dias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992,

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 24 alin. (1) alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017) **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și, pe cale de consecință, **urmează să fie declarate neconstituționale**.

#### IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității** prevederilor 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017);
4. **Declararea neconstituționalității** prevederilor 24 alin. (1) și alin. (2) din Codul de Executare nr. 443–XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), în redacția de până la modificarea acestuia prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr.191 din 23 septembrie 2016, în vigoare din 28 aprilie 2017).

#### V - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul ..... CHIȘINĂU .....

Data ..... 08 septembrie 2018 .....

Semnătura ..... [Signature] .....